

Beretning 2011

INDLEDNING

Selv om man kan sige det så enkelt, at FBL's arbejde handler om at forholde sig til planarbejde og bygningsbevaring, så er det alligevel en broget liste af arbejdsopgaver, som dukker op, når årets beretning skal skrives. I tilfældig rækkefølge lyder den således: grønne områder, procedurer i kommunens sagshåndtering, nedrivning af bevaringsværdige bygninger, indfaldsveje, dispensationer fra lokalplaner, byggeri i det centrale Hjørring, højhuse, havneterminaler, skyggevirksomheder, postkasser, vindmøller, landsbyer, bevaringskvarterer, taghældninger, gågade, miljøscreening, træeregistrant, kommentarer til nye lokalplaner, ... Ja, listen kunne gøres længere. Men inden jeg i kort form vil præsentere en række af de sager, vi i årets løbe har været forbi, vil jeg tage lidt grundigere fat i et par spørgsmål, som vi i bestyrelsen finder vigtige lige nu.

CENTRALE PROBLEMFELTER

Kommuneplantillæg

Vi mener, at kommunen i alt for ringe grad tager sin egen planlægning alvorligt – og noget tyder på, at politikerne selv mener det samme.

I sommer var flere af dem på studietur til Hamborg, hvor de tilsyneladende fik en åbenbaring. Hjemkomne udtalte borgmestergruppen, Arne Boelt, Susanne Sander og Knud Størup, som med én mund til avisen, at man blot skulle være mere restriktiv med hensyn til at dispensere fra lokalplanerne, så kunne man lettere styre byudviklingen. Og Per Harfeld erkender i Venstres lokale blad, at nytænkning er nødvendig, men forestiller sig så, at kommunen i stedet for at udarbejde lokalplaner skal gå mere styrende ind i de enkelte projekter.

I FBL oplever vi, at næsten hver gang, der kommer en lokalplan til høring, følger der et kommuneplantillæg med. Kommuneplanen er ellers styrende for, hvilke lokalplaner, der kommer, og inden for hvilke rammer de udarbejdes. Men oftest vil man noget andet end kommuneplanen foreskriver eller gå videre end dette. I den udviklingsplan, som netop er i høring, har man oplistet de lokalplaner, der er udarbejdet i den nuværende kommuneplanperiode. Der kan man se, hvilken overvældende del af lokalplanerne, der har måttet have et kommuneplantillæg som fødselshjælper. En omvendt fordeling havde været langt rimeligere.

Sagshåndtering i kommunen

Heller ikke de lokalplaner, som udarbejdes, overholdes. Der søges mange dispensationer, og rigtig mange imødekommes – også mange, som ikke kan kaldes bagatelagtige. Og sådanne dispensationer nedbryder det tillidsforhold, der bør være mellem borgerne og politikerne, idet borgerne har en berettiget forventning om, at regelsættet er, som politikerne har besluttet i lokalplanen.

Siden årsskiftet er der oven i købet sket det, at politikerne i Teknik- & Miljøudvalget har uddelegeret beslutningskompetencen på en lang række områder; blandt andet har administrationen fået bemyndigelse til at træffe afgørelse i den altovervejende del af dispensationssagerne – også dem, der vedrører bevaringsværdige huse.

Som et konkret eksempel kan nævnes Skolegade 23, hvor man efter længere tids polemik tillod nedrivning af pakhuset i baggården og i lokalplanen for nybyggeriet betingede sig, at der mod Christiansgave kun blev etableret franske altaner, og at der ikke blev direkte udgang til parken. Alligevel blev der bygget med almindelige altaner, hvoraf dem i stueetagen kan åbnes. Lovliggørelsen skete ved administrativ dispensation, endskønt ejer uden særlig økonomisk eller arbejdsmæssig belastning kunne have lovliggjort bygningen fysisk. Det er krænkende for retsbevidstheden, og det burde også være krænkende for tilliden mellem administration og politikere.

Bestyrelsen arbejder netop nu på at få fuld klarhed over beslutningskompetencen i Teknik- & Miljøområdet. Det er utilfredsstillende at formulere sig i forhold til politikerne og så opdage, at brevet ikke kommer længere end til embedsværket. Det betyder meget at vide, hvem man reelt formulerer sig til. Den viden kan også gøre, at vi i nogle sager vil overveje – sideløbende med den formelle reaktion – at henvende os direkte til det politiske niveau.

Bygningsbevaringsråd

Den kendsgerning, at så begrænset en del af vores indsigelser bliver politikerne bekendt, understreger behovet for et såkaldt bygningsbevaringsråd, hvor der er direkte dialog med politikerne. Navnet bygningsbevaringsråd dækker imidlertid ikke det råd, vi for halvandet år siden talte med Jørgen Bing og Michael Karlborg om. Vi talte om et råd, der ud over at drøfte bevaringsværdige bygninger og kvarterer også skulle beskæftige sig med udvikling og nye projekter ud fra en æstetisk-arkitektonisk og en kulturhistorisk vinkel. Et rådgivende organ af den karakter vil hele tiden kunne spille de nødvendige arkitektoniske og kulturhistoriske synspunkter og argumenter på banen uden de bindinger og det pres, der kan hvile over administrationens rådgivning. Vi håber meget på, at et sådant råd snart oprettes; men kan i øjeblikket ikke gøre meget andet end at vente. Udvalgsformanden ville udarbejde en beskrivelse af rådet og dets funktion, og ved forespørgsel har vi i sommer fået at vide, at denne beskrivelse ligger i administrationen til gennemsyn.

ÅRETS GANG

Det centrale Hjørring

Der er nok ingen, der er i tvivl om, at der for tiden er gang i en række større projekter i Hjørring. Adskillige af dem synes at have en vis sammenhæng.

Sidste vinter stod diskussionen om, hvorvidt Østergade skulle forblive gågade, og der blev indbudt til borgermøde om bymidten i det hele taget. FBL var til stede, og vi talte for, at Østergade forblev gågade og gjorde opmærksom på, at hvis den blev hyggelig og rar at opholde sig i for os lokale, så ville turisterne også strømme til. En vigtig ting i den sammenhæng er at skabe mere læ. Vi gjorde også opmærksom på, at bankerne ikke behøver lange facader i stueetagen; noget må kunne bruges til butikker. Med mindre ændringer blev gågadesystemet bibeholdt, og man har allerede forsøgt sig med nogle læskærme, hvis virkning man nok kan tvivle på.

Tidligt på året var vi i bestyrelsen bekymrede for fremtidsudsigterne for Amtmandsboligen, og vi udarbejdede en vision for, hvordan huset kunne indgå i byens liv. Det var vigtigt for os, at der blev offentlig adgang til huset.

Vi fik lejlighed til at præsentere visionen for borgmesteren, som kunne fortælle, at man forhandlede med Realdania Byg om køb. Glædeligvis er disse forhandlinger nu faldet således på plads, at Realdania Byg køber og restaurerer, hvorefter kommunen lejer. Det er ligeledes glædeligt, at høre borgmesteren sige, at der vil blive offentlig adgang til huset.

Den bevarende lokalplan for Brinck Seidelins Gade, som blev lovet, når Amtmandsboligen blev fredet, lader vente på sig. Den kommunale administration fortæller, at man venter på en endelig afgørelse omkring rutebilstation og teaterhus.

Skimmelsvampene på Sysseltinget har betydet en nytænkning af Vendelbohus, som nu skal have bygget til i gården. FBL har netop udtalt sig om projektet i forbindelse med miljøvurderingen. Vi gør opmærksom på, at projektet bliver meget synligt fra Sct. Olai Kirke og Sct. Olai Plads, og at det bør gå mere i dialog med arkitekturen i Gl. Hjørring end det fremgår af visualiseringerne.

Også Codanhus er under forandring. Det skal bygges fuldstændig om. Selv om den bærende konstruktion nok sætter visse begrænsninger på udfoldelserne med husets størrelse og form, så bør kommunens rådhus ikke fremtræde afvisende over for borgerne sådan, som visualiseringer især fra Springvandspladsen præsenterer det. Det bør virke venligt og imødekommende. Det byens hus, kommunens hus, borgernes hus – selv om ejeren på papiret er en anden.

I den anden ende af bykernen skyder snart et højhus op. Hotel Garni forsvandt. Det er der ingen, der begræder. Og at det nye hus er skulpturelt og arkitektonisk spændende, er FBL heller ikke uenig i. Men en boligblok burde ikke placeres midt i byens største trafikale knudepunkt, på en minimal grund og uden andet end asfalt, fliser og mursten omkring sig. Og vi er meget utilfredse med, at byrådet blæser sin egen klare beslutning om, at der kun må bygges højt på Bispetorvet og Svanelundsbakken, en lang

march. Men i denne sag har resultatet tilsyneladende på forhånd været givet, og så måtte man få mellemregningerne til at passe.

Længere ude østpå er man ved at kikke på, hvordan Frederikshavnsvej som hovedadgangsvejen til byen kan forskønnes. Vi har udtalt os i foroffentlighedsfasen og bl.a. argumenteret for, at det grønne Hjørring skulle kunne ses der, at lokal trafik til virksomhederne kom ind på bagvedliggende parallelle veje, og at byens glæde ved kunstværker også kom til udtryk der.

Lokalplaner

Alle lokalplanforslag i kommunen tilsendes FBL i høring. Alle bliver drøftet på et bestyrelsesmøde, men det er langt fra alle, vi føler anledning til at udtale os om.

Vi udtalte os således ikke om planen for Svanelundsbakken, fordi vi blandt andet konstaterede, at gasværksbestyrerens bolig med fin begrundelse stod opført som bevaringsværdig bygning. At den alligevel blev revet ned, vender jeg tilbage til.

Til gengæld udtalte vi os om planen for et udstykket boligområde mellem Skagensvej og H.C. Andersens Vej. Vi talte for, at området skulle forblive et grønt område, men forgæves.

Vi har også udtalt os om en plan for en terminal på Hirtshals Havn, hvor landgangs-anlægget nåede op i højde på 17 m. Da vi mente at landgang ikke behøvede foregå fra øverste dæk, forhørte kommunen sig ved færgeselskabet, som skal bygge terminalen. Der var man uenige med os, og kommunen fulgte deres råd, selv om bygherren vel ikke kan anses for det bedste sandhedsvidne i en sådan sag.

Efter den underlige sag, hvor en ansøger først fik nej til nogle ret vidtgående dispensationer til et nybyggeri på Christiansminde, men fjorten dage efter alligevel fik sin dispensation, har man villet undersøge, om der var basis for at revidere bestemmelserne for området, som står nedfældet i en deklARATION. Vi anførte, at et tidstypisk område som Christiansminde fortæller kulturhistorie og er med til at gøre byen interessant, og vi talte for, at bestemmelserne fortsatte stort set uændret. Resultatet blev, at man bevarede deklARATIONEN og udarbejdede en liste over en række mindre betydende bestemmelser, der kan dispenseres fra. Et godt resultat.

Bevaringsværdige huse

Der har i år været en lang række sager om nedrivning af bevaringsværdige huse. Og ikke ét er det lykkedes os at bevare – desværre!

Sagerne er ikke så ligetil. I mange af tilfældene risikerer kommunen at blive tvunget til at købe bygningen, hvis man afslår nedrivningsansøgningen. Og i en del tilfælde har ejer – formodentlig med fuldt overlæg – ladet bygningerne forfalde, så man har vanskeliggjort et forsvar for deres fortsatte eksistens.

Det syntes at være tilfældet med Solbjerggård ved Astrup, hvor en stor proprietærgård med kulturhistorisk betydning måtte lade livet – også fordi det var vanskeligt at se, hvad avlsbygningerne kunne bruges til i dag.

Og landsbyen Linderum har fået et banesår. To bygninger, der var vigtige for dannelsen af landsbymiljøet, er forsvundet med støtte fra nedrivningspuljen. Husenes kvalitet var ikke for god, men Linderum er ødelagt og på vej til at forsvinde.

Også i forhold til gasværksbestyrerens bolig her i Hjørring blev der argumenteret med husets dårlige tilstand. En pyromanbrand i husets tagetage i sommerens løb gjorde argumentationen nemmere. Den store skandale i den sag er, at man på smukkeste vis skriver bygningen ind som bevaringsværdig i en lokalplan vel vidende, at man allerede har besluttet at dispensere og bevilge nedrivning.

Tolne Købmandsgård fik desværre lov at nedrive forhuset med butik og bolig. De fine pakhusbygninger er bevaret, og der skal heldigvis bygges nyt på forhusets plads. I hvilket omfang og hvordan står hen i det uvisse, men sagen kan endnu ende godt. Men midt i det begrædelige er der også lidt at glæde sig over. Fra kommunens side er man begyndt sammen med nedrivningstilladelsen at give gode råd om, hvad ejer efterfølgende bør tage i betragtning, når der skal bygges nyt. Det er blandt andet sket ved Tolne Købmandsgård. Det ekstra gode er, at vi i disse gode råd kan kende bemærkninger fra vores indsigelser.

Vindmøller

Et område, som vi måske i de kommende år vil skulle arbejde mere med er vindmøller. Vi har netop i foroffentlighedsfasen udtalt os om opstilling af 150m høje vindmøller i området mellem Ugilt og Sønderskov. Vi har svært ved at være kritiske over for opstilling af vindmøller, hvis alternativet er fossile brændstoffer, og skal de batte noget, skal de være store. Det er ikke noget, vi ønsker os i landskabet. De vil ikke forskønne det, og 150m er meget højt i det Vendsysselske landskab. Derfor har vi også bedt om at få projektet visualiseret også fra punkter langt væk. Vores ræsonnement var, at skal de være her, er det pågældende område ikke dårligt valgt.

Brevkasser

Som nogle nok har bemærket, er formanden på det seneste blevet en medietrold. Landsforeningen har et stykke tid arbejdet med problemstillingen med postkasser og bevaringsværdige bygninger. I begyndelsen af oktober følte vi, at vi også burde løfte sagen lokalt og henvendte os derfor til kommunen og til Nordjyske for at gøre opmærksom på problemet.

Og så gik pressemøllen i gang: Optagelse til 24Nordjyske og artikel i avisen. Og så i denne måned interview i DR-Nordjylland, hvor formanden også måtte have en mening om postkasser i det hele taget. Senest har Skaga Radio været på banen.

Man kan vel næppe sige, at det er det mest centrale i foreningens arbejde, vi boomer på. Men forhåbentlig vil opmærksomheden være til gavn for foreningen i det hele taget.

Medlemsarrangementer

Året har budt på 5 medlemsarrangementer, som alle var vellykkede. Rundvisningen i februar i museets fotoudstilling fra Hjørring og omegn og besøget i august på Villerup var kun for medlemmerne, og begge gange mødte 15-20 medlemmer op. Til åbent-hus-arrangementet i det gamle rådhus i april var der offentlig adgang, og der kom omkring 120 gæster. Til Lintners fortælling om receptkuverter i oktober var der ligeledes offentlig adgang, hvilket resulterede i et overfyldt lokale. Over 50 mødte op, og nogle gik straks igen på grund af trængsel. Vores fælles sommerudflugt med Museumsforeningen gik i år til Den Gamle By i Århus, specielt for at se Hjørringhuset. Turen blev i år arrangeret af Museumsforeningen, men alle parter regner vist med, at stafetten nu atter er hos os.

ORGANISATIONEN

Landsforeningen

I det forløbne år har bestyrelsen ikke deltaget så flittigt i Landsforeningens møder som tidligere. Forårets inspirationsmøde om vindmøller og årsmødet i maj, som var henlagt til Nørre Vosborg ved Holstebro i vindmøllernes land, var ellers vældig aktuelle, men desværre havde ingen af os mulighed for at deltage. Derimod var vi repræsenteret ved efterårets formandsmøde, hvor man bl.a. drøftede LAG-midler, fonde og lignende.

Vi er også blevet flinkere til at søge råd og vejledning i Landsforeningens sekretariat især om juridiske og administrativt tekniske spørgsmål.

Lokalforeningen

I vores lokale forening holder vi bestyrelsesmøde hver måned bortset fra juli. Derudover kan der indimellem forekomme møder om specifikke emner.

Vi har fundet en rytme i udsendelsen af nyhedsbreve, således at de, der kommer ud i juni og december kun sendes elektronisk, mens forårets nyhedsbrev kommer i papirformat sammen med kontingentopkrævningen og efterårets sammen med indkaldelsen til generalforsamling.

Glædeligvis har vi igen i år haft en lille medlemsfremgang og det uanset, om man som kassereren tæller girokort – så er stigningen fra 61 til 63 – eller man som jeg tæller efter medlemskabets art således, at

27 personlige medlemskaber hver tæller som 1 person, at
22 familiemedlemskaber hver tæller som 2 personer, og at
14 firmamedlemskaber hver tæller som 3 personer

Det bliver til i alt 113, mens jeg sidste år kunne sige 105.

FREMTIDEN

Bygningsbevaringsråd

Hvis vi til slut skal forsøge at kikke lidt ud i fremtiden, er det vores store håb, at vi til næste generalforsamling har fået etableret et bygningsbevaringsråd eller i hvert fald langt tydeligere end nu kan se, at det er på vej.

Bygningsforbedringsudvalg

Sidste år talte jeg også om et bygningsforbedringsudvalg, som kommunerne i byfornyelsesloven opfordres til at oprette. Det har vi ikke haft tid til at have på dagsordenen, men vil forsøge at rette op på det i det kommende år.

Bygningspræmiering

Til gengæld vil vi helt sikkert gøre noget ved bygningspræmiering. Vi har allerede nedsat en arbejdsgruppe, som så småt er i gang, og tanken er, at vi som forening i forbindelse med arkitekturens dag 1. oktober 2012 vil præmiere en bygning, der er bygningskulturelt interessant.

Træregistranten

En anden ting, vi netop har taget fat på er en fornyelse af træregistranten, hvilket kan ende med at blive en længerevarende proces. Vi har formået Esther Mortensen og Jørgen Stubgaard til at være med i hvert fald i det indledende arbejde.

Kommuneplan

Endelig kan vi mærke, at der er ved at blive varmet op under Kommuneplan 2013, og da der skal arbejdes særligt med områder, der berører vore interesser, må vi også der være med.

Medlemsaktiviteter

Der vil også i det kommende år blive en håndfuld medlemsarrangementer. Jeg kan allerede nu fortælle, at søndag, den 29. januar, kl. 14.30 finder et filmarrangement sted i Arkivets mødelokale, hvor der bliver vist Hjørring-film. Så bliver der naturligvis en sommerudflugt, og derudover pønser vi på endnu et åbent-hus-arrangement og et besøg et interessant sted. Men intet er endnu undersøgt eller tilrettelagt.

Det var, hvad jeg har udvalgt at berette om foreningens arbejde det seneste år, og hvad der umiddelbart ligger foran, som skal gøres.

Og hermed overgiver jeg beretningen til generalforsamlingens behandling.